

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 96/07-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 16. októbra 2007 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta, o sťažnosti M. N. – M., K., zastúpeného advokátom JUDr. D. K., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 63 Cb 24/03 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. N. – M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 63 Cb 24/03 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Banská Bystrica **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 63 Cb 24/03 konal bez zbytočných prietáhov.

3. M. N. – M. **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Banská Bystrica **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Banská Bystrica je p o v i n n ý uhradiť M. N. – M. trovy konania v sume 15 784 Sk (slovom pätnásťtisíc sedemstoosemdesiatštyri slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. D. K., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 17. mája 2007 prijal na ďalšie konanie sťažnosť M- N. – M., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. D. K., Ž., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 63 Cb 24/03.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že 16. januára 2003 podal okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu. Dňa 20. mája 2003 bol vydaný platobný rozkaz, ktorý nadobudol právoplatnosť 12. júna 2003, a jeho vykonateľnosti sa sťažovateľ domáhal v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. Ex 60/2004. Po oznámení okresného súdu, že právoplatnosť bola vyznačená omylom, okresný súd pokračoval v konaní. Posledné pojednávanie sa uskutočnilo 18. novembra 2004. Aj keď sa sťažovateľ niekoľkokrát domáhal odstránenia prietahov u predsedu okresného súdu (17. októbra 2005, 5. decembra 2005 a 12. februára 2007), ten napriek tomu vo veci nekoná, čím porušuje jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Okresný súd v Banskej Bystrici v konaní vo veci 63 Cb 24/03 porušil právo sťažovateľa M. N. na prerokovanie veci a to napriek právoplatne ukončenému sporu, bez zbytočných prietahov, priznané mu čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

- titulom porušenia jeho práv priznáva sa mu odškodné v čiastke 100 000,- Sk a úhrada trov konania na Ústavnom súde

- Okresný súd sa zaväzuje pokiaľ vôbec postupuje po práve, keď sám zrušil svoje právoplatne vyznačené rozhodnutie, bez ďalších prieťahov pokračovať v prejednaní sporu.“

Dňa 25. apríla 2007 sťažovateľ doručil ústavnému súdu podanie označené ako „upresnenie petitu“, v ktorom navrhol, aby ústavný súd rozhodol tak, že „Okresný súd v Banskej Bystrici v konaní 63 Cb - 24/03 porušil právo sťažovateľa M. N. M., K.“ a súčasne oznámil aj správne označenie sťažovateľa podľa výpisu zo živnostenského registra.

Ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti.

Predsa okresného súdu oznámil ústavnému súdu, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a zároveň zaslal vyjadrenie, v ktorom sa okrem iného uvádza:

«Podľa vyjadrenia zákonnej sudkyne, JUDr. H., návrh bol podaný do registra „Cb“ vo februári 2003. Súd vyzýval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, doloženie ďalších dokladov. Tieto predložil až 12. 05. 2003 a 20. 05. 2003 súd vydal vo veci platobný rozkaz na žalovaného v 1. rade. Dňa 11. 06. 2003 podal odpor, ktorý bol právnenému zástupcovi navrhovateľa zaslaný 16. 06. 2003 na vyjadrenie. Na základe jeho vyjadrenia k odporu 09. 07. 2003, žiadal právny zástupca navrhovateľa rozšíriť žalobu o žalovaného v 2. rade. Medzi týmto časom (doručením platobného rozkazu a vyjadrením navrhovateľa) sa vyznačila omylom právoplatnosť na platobný rozkaz, ktorý predložil na vyznačenie navrhovateľ. V spise sa právoplatnosť nevyznačila. Dňa 04. 11. 2003 súd oznámil právnenému zástupcovi navrhovateľa, že platobný rozkaz bol zrušený podaním odporcu zo zákona a konanie pokračuje s výzvou na doplnenie ďalších dokladov.

S prihliadnutím na to, že zástupca navrhovateľa neakceptoval toto oznámenie súdu, bola výzva zaslaná aj priamo navrhovateľovi s vysvetlením 13. 11. 2003.

Aj napriek tejto skutočnosti sudkyňa konala ďalej s tým, že o všetkých úkonoch informovala (zasielala predvolania na pojednávania) žalobcovi a jeho právnomu zástupcovi.

Navrhovateľ od 1. pojednávania (30. 10. 2003 – 15. 11. 2004) odmietal účasť na vytýčených pojednávaniach. Ospravedlnil to tým, že má právoplatný a vykonateľný platobný rozkaz.

Na základe tohto platobného rozkazu viedol navrhovateľ aj exekučné konanie, ktoré bolo rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici potvrdené (27. 07. 2004) uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica vo výroku o zastavení exekúcie. Aj napriek tomu sa do 15. 11. 2004 nezúčastnil pojednávania. Dňa 15. 11. 2004 sa navrhovateľ dostavil na pojednávanie, navrhol vypočuť svedkov. Z tohto dôvodu bolo pojednávanie odročené na neurčito. Následne súd musel zisťovať ďalšie potrebné dôkazy pre vydanie rozhodnutia od účastníkov na strane žalovaného a od tretích osôb. Z toho dôvodu bolo pojednávanie odročené.

Pokiaľ sa týka aktuálneho stavu konania, súd vo veci 21. 03. 2007 robil dotaz na P., s. r. o. Trenčín a zároveň vyzýval p. J. B. na odpoveď na žiadosť súdu.»

Ústavný súd sa oboznámil s obsahom spisu sp. zn. 63 Cb 24/03 a skonštatoval, že postup okresného súdu v namietanom konaní v plnom rozsahu zodpovedá skutočnostiam uvedeným v citovanom vyjadrení predsedu okresného súdu.

Ústavný súd vzhľadom na to, že sťažovateľ trval na tom, aby sa vo veci nariadilo ústne pojednávanie, nariadil na 16. október 2007 ústne pojednávanie vo veci.

Na ústnom pojednávaní 16. októbra 2007 sa zúčastnil sťažovateľ aj jeho právny zástupca, ktorý uviedol, že od roku 2004 sa vo veci jeho mandanta nekonalo a do dnešného dňa nebolo prijaté žiadne rozhodnutie, čím došlo k porušeniu jeho základných práv. Platobný rozkaz nebol do dnešného dňa nijakou formou zrušený. Na základe toho sťažovateľ vlastne postupoval tak, ako keby bol spor ukončený. Nikým mu nebolo povedané čo sa stalo, respektíve že došlo k nejakej chybe, a prečo po vyznačení

právoplatnosti na rozhodnutí platobný rozkaz nie je právoplatný. Sťažovateľ vrátil platobný rozkaz len na základe opakovaného telefonického rozhovoru s „*predsedkyňou*“ .

K tvrdeniu okresného súdu, že sa sťažovateľ nezúčastňoval pojednávaní, právny zástupca sťažovateľa uviedol, že jeho mandant nereagoval na predvolania okresného súdu preto, že bol presvedčený, že platobný rozkaz je právoplatný a konanie skončené. Na základe toho zahájil aj exekučné konanie. Exekučné konanie bolo zastavené po rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „*krajský súd*“), ktorý rozhodol, že platobný rozkaz je neplatný. Ale ani v rozhodnutí krajského súdu nebolo uvedené, aká chyba sa stala a prečo je platobný rozkaz neplatný. Právny zástupca uviedol, že doba dvoch rokov je dostatočne dlhá na to, aby bolo možné konštatovať, že označené konanie je skutočne neprimerane dlhé, navyše ak do dnešného dňa nebolo vo veci rozhodnuté, a nárok na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia odôvodnil tým, že sťažovateľ si v celom spore musel zobrať 150 000 Sk zmluvnú pôžičku aj úrokovú, zaplatil súdne poplatky, ktoré súviseli s odvolaním aj exekúciou, pričom do dnešného dňa nemá vyriešený spor aj napriek tomu, že ide o veľmi jednoduchý spor.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov“ (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza „až právoplatným rozhodnutím súdu“ (I. ÚS 10/98). Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania považovať také, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: 1. právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, 2. správanie účastníka konania a 3. postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, v namietanom konaní ide o vymáhanie náhrady škody, ktorá sťažovateľovi vznikla následkom dopravnej nehody. Ústavný súd konštatuje, že z právneho hľadiska nemožno vec, ktorej predmet tvorí vymáhanie náhrady škody, považovať za právne ani skutkovo zložitú.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd konštatuje, že správanie sťažovateľa nemožno v plnej miere hodnotiť ako aktívne a súčinnosť. Sám sťažovateľ ovplyvnil plynulosť konania, pretože súdny poplatok zaplatil až na výzvu okresného súdu, nezúčastňoval sa pojednávani (30. októbra 2003, 13. mája 2004 - tento termín bol zmenený na 27. máj 2004 a 23. septembra 2004), žalobu doplňoval ešte 6. júla 2005 a rovnako listinné dôkazy, ktoré zaslal okresnému súdu 6. marca 2007, mohol, pretože ich sám ako dôkazy navrhoval, predložiť na niektorom z nariadených pojednávani. Sťažovateľ sa teda podľa názoru ústavného súdu na doterajšej dĺžke konania v určitej miere podieľal.

3. Pri hodnotení postupu okresného súdu v namietanom konaní ústavný súd vychádzal z obsahu sťažnosti, vyjadrenia predsedu okresného súdu zo spisu vedeného pod sp. zn. 63 Cb 24/03.

Podľa názoru ústavného súdu v období od podania návrhu na vydanie platobného rozkazu, t. j. od 28. januára 2003 až do pojednávania 15. novembra 2004, na ktorom sa už zúčastnil aj sťažovateľ, okresný súd postupoval plynule a bez zbytočných prietáhov (platobný rozkaz vydal už 20. mája 2003). Aj v období po 15. novembri 2004 okresný súd robil úkony smerujúce k meritórnemu rozhodnutiu. Okresnému súdu však možno vytknúť prietahy v konaní od 12. októbra 2006 (zastupujúca sudkyňa bola dlhodobo práceneschopná a vec bola pridelená inému sudcovi, ktorý neurobil v nej žiaden úkon) až do 1. februára 2007 (zákonná sudkyňa prevzala vec po materskej dovolenke). Od tohto obdobia okresný súd plynulo koná.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti ešte právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 63 Cb 24/03 v ďalšom období konal bez zbytočných prietáhov.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré môže podľa § 56 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili.

Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 63 Cb 24/03 konal bez zbytočných prietáhov, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto považoval za potrebné rozhodnúť aj o žiadosti sťažovateľa priznať mu primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ po upresnení návrhu na rozhodnutie na ústnom pojednávaní žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktoré bližšie neodôvodnil.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vychádzajúc z dĺžky obdobia, počas ktorého bol okresný súd nečinný, a zohľadnením predmetu sporu ústavný súd dospel k záveru, že v tomto prípade je primeraným finančným zadosťučinením suma 10 000 Sk.

Ústavný súd priznal úspešnému sťažovateľovi úhradu trov konania v sume 15 784 Sk za 3 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie a podanie sťažnosti a účasť na pojednávaní) v sume 2 970 Sk za jeden úkon a k tomu 3 x 178 Sk režijný paušál, náhradu za stratu času v sume 5 940 Sk v súlade s vyhláškou č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov a cestovné v sume 400 Sk v súlade so zákonom č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov. Tieto trovy konania považoval ústavný súd za účelne vynaložené náklady právneho zastúpenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. októbra 2007